

Som en lille julehilsen udsender vi nu det femte nyhedsbrev, om de mange aktiviteter i Nørreådalens.

De to landskabsstrategier er nu politisk vedtaget, og anden runde jordfordelingskendelse er gennemført. Fristen for gennemførelse af den Multifunktionelle Jordfordeling (MUFJO)

er forlænget til juni 2023, gennemførelsen af Kvorning klima- lavbundsprojekt fortsætter, og forundersøgelserne til klima- lavbundsprojektet Øby Syd er godt i gang.

Så med ønsket om en god jul håber vi at I vil have fornøjelse af læsningen.

Politisk vedtagelse af landskabsstrategier for Nørreådalens fremtid

Både den lokale landskabsstrategi for Nørreådalens omkring Ø, og Den regionale landskabsstrategi "Nørreådalens fremtid", der er en tværkommunal strategi, der dækker hele ådalen gennem Viborg, Favrskov og Randers kommuner, er nu politisk godkendt.

De to landskabsstrategier er udarbejdet i samarbejde mellem lokalsamfund, foreninger, interesseorganisationer, lodsejere og andre borgere langs åen i hele Nørreåens forløb, de tre kommuner, Viborg, Favrskov og Randers som Nørreåen gennemløber. De tre kommuner er projektere og har koordineret arbejdet.

Projektet har vist, at en proces som den, der er gennemført, er en god måde at arbejde med kommunal landdistriktsudvikling. Det har også vist, at forankringen på tværs af kommunegrænser skaber blik for de lidt større regionale sammenhænge og linjer i landskaberne.

Kommunerne forventer derfor at fortsætte samarbejdet i et "landskabsråd", som er et partnerskab med deltagelse af de relevante lokale interessenter, de tre kommuner og Naturstyrelsen.

Det vil være landskabsrådets opgave at realiserer landskabsstrategiens vision, idet der tages udgangspunkt i de mål, planer og prioriterede projekter, som udgør kernen i strategien.

Københavns Universitet har givet tilsagn om deltagelse i det videre arbejde. Forskellige muligheder for at etablere et "landskabsråd" for Nørreådalens, undersøges pt. og der arbejdes videre med et egentligt politisk oplæg til etablering af et landskabsråd.

I mellemtiden holdes et statusmøde i den regionale strategigruppe den 15. december 2022, og som nævnt i nyhedsbrev nr. 4 er der nedsat et lokalt landskabsråd for Ø-området. Rådet skal, indtil vi er på plads med den endelige organisering af det fortsatte samarbejde, fungere som et dialogforum mellem MUFJO-projektledelsen og borgere.

Kontaktperson i Viborg Kommune:

Jørgen Jørgensen

mail: jojo@viborg.dk

tlf. 87 87 55 69

Kontaktperson i Naturstyrelsen (stigruppe):

Martin Nissen Nørgård (*Naturstyrelsen Himmerland*)

mail: marno@nst.dk

tlf. 93 56 41 00

Du kan læse byrådets beslutning her:

**Byrådet - referat fra mødet den 16. november 2022
kl. 17:00 (viborg.dk)**

Læs mere om landskabsstrategierne her:

**Landskabsstrategier for Nørreådalens fremtid - Viborg
Kommune**

Status på jordfordelingerne

Erik Steen Kristensen gennemgår MUFJO på kendelsesmødet den 29. nov. 2022

Landbrugsstyrelsens jordfordelingsplanlæggerne har lavet en geografisk deling af kontakterne til lodsejerne. Terese og Jesper tager sig af lodsejerne i Kvorning klima- lavbundsprojekt og dermed lodsejerne Øst og Sydøst for Ørum. Erik tager sig af lodsejerne i MUFJO-Nørreådalen og dermed lodsejerne som bor Syd, Vest og Nord for Ørum.

Kendelsesmøde den 29. november i Tjelecenteret

Kendelsen for Kvorning Klimalavbundsprojekt del 2, og kendelsen for MUFJO Nørreådalen del 2, blev begge afsagt d. 29-11-2022 i Tjelecenteret.

Der var et flot fremmøde til kendelserne, og Terese, Jesper og Erik vil gerne benytte lejligheden til at sige tak for de mange gode dialoger, de har haft med jer lodsejere, og den løsningsorienterede tilgang I har haft til tingene.

MUFJO-Nørreådalen

Projektet MUFJO Nørreådalen er forlænget frem til 1. juni 2023. Dette giver Landbrugsstyrelsen mulighed for at afholde en tredje og endelig jordfordeling til foråret.

Når vi ikke er færdige inden for den oprindelige 2-årige periode skyldes det bl.a., at vi for at få de lokale input med afventede Viborg kommunens udarbejdelse af den lokale landskabsstrategi, inden MUFJOen blev igangsat.

Hertil kom at udarbejdelsen af den lokale landskabsstrategi blev påvirket og forsinket af Covid19.

Af særlige resultater i forbindelse med 2. jordfordeling skal nævnes sikring af de boringsnære beskyttelsesområder ved Kvorning vandværk, og sikring af rekreative arealer, der benyttes af borgerne i Mollerup. Arealerne er overført til Mollerup Forsamlingshus. Endelig er der arbejdet på at samle arealer i ådalen i større græsningsenheder.

Rekreativt areal ved Mollerup

Ved jordfordelingskendelsen den 29. november 2022 blev der gennemført i alt 21 handler, der omfattede 63 ha. Det er endnu ikke endeligt afklaret, hvem der bliver ejer af de arealer, der skal afgræsses fremover. Derfor har de fleste opkøbte arealer indtil videre status som erstatningsjord ved Landbrugsstyrelsen. I den tredje og sidste kendelse, som forventes i foråret 2023, vil disse arealer gå videre til de endelige ejere som skal gennemføre den ekstensive afgræsning fremover.

Kvorning Klima-lavbundsprojekt

I Kvorning projektet blev der i denne omgang fordelt 341 ha, hvoraf 129 ha. ligger inde i projektområdet. Det betyder, at der nu i alt er fordelt 260 ha. i projektområdet, så vi er lige godt halvvejs til de endelige 500 ha. Som der også blev sagt til kendelsesmødet, er der desværre forsat uvished omkring hvilken betydning beskyttelse i henhold til Naturbeskyttelsesloven §3's får for engangserstatningen.

fortsættes på næste side →

Der er også fortsat usikkerhed om betydningen af de manglende ejendomsvurderinger for mindre landejendomme. Det er baggrunden for, at nogle af jer lodsejere ikke har hørt så meget fra jordfordelingsplanlæggerne i år. Det ændrer sig forhåbentligt næste år, når der er klarhed om vilkårene. Vi kan derfor se frem til en tredje og sidste kendelse, der kan sætte punktum for jordfordelingen i Kvorning Klimalavbundsprojektet, så Naturstyrelsen kan føre projektet ud i livet.

Kontaktpersoner i Landbrugsstyrelsen:

Kvorning klima-lavbundsprojekt:

Terese Fosen Kyed
mail: terkye@lbst.dk
tlf.: 72 42 99 23

Multifunktionel Jordfordeling:

Erik Steen Kristensen
mail: erikri@lbst.dk
tlf.: 24 81 29 53

Kontaktperson i Naturstyrelsen:

Martin Nissen Nørgård (*Naturstyrelsen Himmerland*)
mail: marno@nst.dk
tlf.: 93 56 41 00

Sikring af de boringsnære beskyttelsesområder ved Kvorning vandværk

Vi har bedt Knud Fl. Christensen, formand for Kvorning Vandværk, om at svare på nogle spørgsmål om vandværkets erfaringer med at indgå i jordfordelingsprocessen:

Hvad er din foreløbig erfaring med jordfordeling?

”For det første er jordfordelingen her ikke lavet alene for BNBO arealerne, men vi er godt tilfredse med at Naturstyrelsen henvendte sig til os, for at fortælle om jordkøbet ved vores borer. Derfor reagerede vi med det samme, samtidig med at vi henvendte os til en nabo, der har jord i vores BNBO-cirkel. Med et køb er vi selvbestemmende over arealet, som vi regner med, skal have noget beplantning, og ellers stå urørt; uden landbrugsdrift.”

Hvad er efter din mening den særlige styrke ved jordfordeling?

”Styrken ved jordfordeling er at vi som lokale ikke skal ind og forhandle med de pågældende lodsejere; det klarer Landbrugsstyrelsens jordfordelere og Naturstyrelsen i vores tilfælde. Principperne har vi så kunnet bruge i forhandlingerne med den anden sælger og har lavet en aftale her uden problemer. Så vi er så heldige at andre klarer vores sager.

TAK FOR DET.”

Hvilke udfordringer ser du, som kan bremse jordfordeling?

”Udfordringerne ved en jordfordeling er selvfølgelig, at de forskellige jordejere mener at lige deres jord er en guldklump. Dog tror jeg at alle efter nogle år bliver glade for fordelingen. Med den rigtige kompensation kommer man meget langt.”

Hvordan kan man efter din mening fremme jordfordeling, som et værktøj til grundvandsbeskyttelse?

”Til fremme af grundvandsbeskyttelsen kan jordfordeling måske komme ind. Det er dog ikke jordfordeling alene som skal fremme grundvandsbeskyttelsen. Det er vandværkerne som skal have støtte fra det offentlige til at øge grundvandsbeskyttelsen, både økonomisk og i form af forhandlingsstøtte med lodsejerne. Vandværksbestyrelserne er ikke altid de rette til at forhandle jordpriser og eventuelt tinglysnings tiltag. Her skal der fagfolk til for at være troværdige over for lodsejerne.”

Kvorning klima-lavbundsprojekt

Vores rådgiver har de seneste måneder arbejdet på et detailprojekt til brug for myndighedsbehandling. Naturstyrelsen arbejder sammen med Miljøstyrelsen om gennemførelse af en miljøvurdering, som skal igennem forskellige offentlighedsfaser. En af dem, et idéoplæg, vil snarest blive offentliggjort.

Tidsplan

Den forventede etablering af projektet bliver som det ser ud nu forsinket med et år. Dvs. at etableringen forventes at begynde efter sommerferien i 2024.

Merlin projektet i Kvorning

I tilknytning til klima-lavbundsprojektet i Kvorning gennemfører Aarhus universitet, i regi af EU Horizon2020-ordningen, projektet "Merlin", som laver monitorering før og efter implementeringen af projektet. De undersøger bl.a. data fra den høstede biomasse fra ådalen gennem årene, og har også opsat flowmålere og prøvetager i Søbækken, så der bl.a. fås oplysninger om næringsstoffer i vandet, ved indløb og udløb i projektområdet. Der er også taget jordprøver og installeret rør hvori der kan måles vandstand og vandkemi i området.

Læs evt. mere om Merlin projektet her (på engelsk):

project-merlin.eu/cs-portal.html

Så kaldte piezometer rør hvor Aarhus Universitet måler vandstand og vandkemi i projektområdet.

Kontaktperson i Naturstyrelsen:

Martin Nissen Nørgård (*Naturstyrelsen Himmerland*)

mail: marno@nst.dk

tlf.: 93 56 41 00

Øby klima-lavbundsprojekt

Arealer hvor Øby klima-lavbundsprojekt etableres

Konsulentfirmaet Envidan begyndte med de tekniske- og biologiske forundersøgelser i området umiddelbart efter sommerferien 2022. Der er bl.a. foretaget opmålinger af grøfter og vandstand i området, taget jordprøver/fosforprøver og lavet naturregistreringer.

På den baggrund forventer vi at kunne begynde med den ejendomsmæssige forundersøgelse i området i begyndelsen af 2023.

Der vil her være individuelle lodsejermøder, hvor vi bl.a. vil præsentere hvordan et evt. projekt forventes at påvirke arealerne samlet set, og hos de enkelte lodsejere. Naturstyrelsen laver de ejendomsmæssige forundersøgelser i samarbejde med Viborg Kommune.

Kontaktpersoner

Naturstyrelsen:

Linda Udclit

mail: liudk@nst.dk

tlf.: 93 59 69 27

Landbrugsstyrelsen (jordfordeling):

Erik Steen Kristensen

mail: erikri@lbst.dk

tlf.: 2481 2953

Se mere om projektet på:

nst.dk/klima-lavbund-oebysyd

Sårbar Natur i Nørreådal

Arealforvaltning sættes nu i gang ved Overgårdsvej.

Da ansøgningen om den multifunktionelle jordfordeling blev indsendt, blev der meldt to projekter ind med et særligt fokus på biodiversitet og naturpleje (Natura 2000 indsats).

Et af projekterne rummer to bestande af de meget sjældne arter gul stenbræk og blank seglmos. De to bestande lå på to matrikler, med hver sin ejer. Gennem jordfordelingen er matriklerne på i alt ca. 16 ha nu lagt sammen og overtaget af Viborg Kommune. De vil fremover blive afgræsset i en stor indhegning, og det giver gode muligheder for at bevare arterne. På arealet vil Svingel Bæk blive genslynget, som en del af realiseringen af Kvorning klima- lavbundsprojekt, og den fremtidige pleje indgår som en del af Viborg Kommunes indsats for at bevare biodiversiteten.

Det bliver også muligt at nyde den fantastisk udsigt fra arealet, der skråner stejlt ned mod ådalen. Det sikres med en offentlig stiadgang til den lille høj på arealet.

Gul stenbræk

Status naturprojekt ved Rydalsvej

Udsigtspunkt ved Overgårdsvej

Det andet projekt med særligt fokus på naturpleje og biodiversitet (Natura 2000 indsats), er projektet der skal etablere en indhegning på ca. 107 ha, som kan forbinde vådområdet ved Velds Møllebæk med Kvorning klima- lavbundsprojektet. Siden seneste nyhedsbrev er der lavet en teknisk forundersøgelse, der beskriver muligheder for at genskabe naturlig hydrologi og udvikling af naturen i Natura 2000 området.

Forundersøgelsen er en del af LIFE IP Natureman, hvor formålet er at bevare og beskytte bl.a. rigkær og kildevæld. Rapporten kommer med to projektforslag, dels et større natur- og klimaprojekt, dels et mere begrænset græsningsprojekt. For at sikre fremgangen i vores vigtige natur i Natura 2000-områderne anbefales natur- og klimaprojektet, der i form ligner et lavbundsprojekt, hvor der efterfølgende sikres afgræsning. Opgaven med at lave græsningsfællesskaber indenfor de store indhegninger er tæt forbundet med jordfordelingen. Gennem LIFE IP Natureman er det muligt at yde kompensation til ekstensivering af arealerne. Som vi skriver under "Status på jordfordelingerne" arbejdes der videre med jordfordelingen i området, hvor problemstillingen med kompensation for §3-arealer stadig afventer en afklaring.

Læs mere:

LIFE IP Natureman – Landmanden som naturforvalter:

LIFE IP Natureman - Landmanden som naturforvalter - Viborg Kommune

Kontaktperson i Viborg Kommune:

Eva Christensen

mail: echr@viborg.dk

tlf.: 87 87 55 71

Se Rapporten af forundersøgelsen:
Naturpleje i Nørreådal - Viborg Kommune